

Vid denna utgång behövs inte syn.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Överklagande senast den 2024-07-24

I avgörandet har deltagit hovrättsrådet Lars Borg, tekniska rådet Yvonne Eklund,
hovrättsrådet Li Brismo, referent, samt tf. hovrättsassessorn Johan Corell.

Föredragande har varit Niclas Arvidsson.

SA har bestritt yrkandet och till stöd för sitt bestridande anfört bland annat följande. Vid inspektionen den 15 mars 2023 fanns det slam på fastigheten och bedömningen att huset används regelbundet är korrekt, men det går inget slam till första tvåkammарbrunnen. Sedan den 5 maj 2021 har allt slam gått till en 5 kubiks slutna tank.

Till bestridandet har SA bifogat fotografier.

Nämnden har vidhållit sin ansökan med hänvisning till följande. Det har inte kommit till nämndens kännedom att det har skett några ändringar på avloppsanläggningen på fastigheten. Vid tillsynsbesöket var det slam i samtliga slamavskiljare som kontrollerades på fastigheten. Enligt Uddevalla Energi, det kommunala renhållningsbolaget, har det enbart tömts blandslam i slamavskiljare om 4,5 kubikmeter på fastigheten regelbundet och de två senaste tillfällena har varit 2021-11-23 samt 2022-10-18. Sammantaget visar detta att avloppsanläggningen används i samma utsträckning som tidigare. Nämnden har sökt SA utan att komma i kontakt med honom.

Nämnden har fått möjlighet att till mark- och miljödomstolen ge in tjänsteskrivelse som utgjort beslutsunderlag för nämndens beslut men som inte bifogats till ansökan om utdömande av vite. Sedan tjänsteskrivelsen getts in har den delgetts SA med underrättelse om tillfälle att yttra sig inom viss tid vid äventyr av att domstolen annars kan komma att avgöra målet. SA har inte yttrat sig över tjänsteskrivelsen.

DOMSKÄL

Beslut om förelägganden eller förbud enligt miljöbalken får förenas med vite enligt 26 kap. 14 § miljöbalken. De närmare reglerna om utformning och hantering av viten finns i lagen (1985:206) om viten (viteslagen).

Domstolen ska i ett mål om utdömande av vite pröva om det föreläggande eller förbud som ansökan avser är lagligen grundat, om det delgetts adressaten, om det

har vunnit laga kraft och om adressaten har brutit mot det. Om föreläggandet eller förbudet inte har följts ska domstolen pröva om adressaten har haft faktisk och rättslig möjlighet att följa det. Om samtliga förutsättningar är uppfyllda ska domstolen även pröva om ändamålet med vitet kvarstår samt överväga om det finns särskilda skäl att jämka vitet (se bl.a. 2 och 9 §§ viteslagen).

Av handlingarna i målet framgår att vitesförbudet av den 15 april 2021 delgetts SA samt att det vunnit laga kraft. Förbudet i sig kan underkännas endast om det inte tillkommit i laga ordning eller om det innehåller något väsentligt eller uppenbart fel (jfr Mark- och miljööverdomstolens dom den 16 april 2015 i mål nr M 9402-14).

Eftersom mål om utdömande av vite har stora likheter med brottmål följer av fast praxis att straffrättsliga principer ska tillämpas i fråga om bland annat bevisbörda och beviskrav (se t.ex. Mark- och miljööverdomstolens dom den 23 mars 2021 i mål nr M 13593-20). Det betyder att det är nämnden som ska visa att det finns förutsättningar att döma ut vitet.

Enligt vad som framgår av vitesförbudet består avloppsanläggningen på fastigheten XXX av en slamavskiljare, en markbädd samt ett grusfilter. Anläggningen har tillstånd från 1974. Av tjänsteskrivelsen framgår att nämnden vid tillsynsbesök 2019 noterade följande brister i anläggningen. Det fanns inte något t-rör på slamavskiljaren. Det fanns inga synliga och kontrollerbara delar på vare sig markbädden eller grusfiltret. På platsen där markbädd och grusfilter ska vara placerade var det en hage för nötboskap och det fanns spår av att det körts traktorer på platsen.

Nämndens beslut är utformat som ett förbud att släppa ut avloppsvatten från bostadshuset om inte avloppsvattnet genomgått rening som godkänts av nämnden. I beslutet anges därefter att *åtgärder* (domstolens kursivering) ska vara genomförda senast 31 oktober 2022. Beslutet är förenat med ett vite om 50 000 kr ifall *åtgärden* (domstolens kursivering) inte vidtas inom utsatt tid. Även om detta hade kunnat uttryckas tydligare kan beslutet inte förstås på annat sätt än att vite kan dömas ut om

fastighetsägaren efter den kritiska tidpunkten fortsätter att släppa ut avloppsvatten från bostadshuset till en avloppsanläggning som inte godkänts av nämnden. Vitesförbudet är lagligen grundat och det har inte heller i övrigt några uppenbara eller väsentliga brister.

I fråga om förbudet överträtts gör mark- och miljödomstolen följande överväganden.

Av inspektionsrapporten framgår att det vid tillsynsbesöket den 15 mars 2023 fanns en större mängd slam i slamavskiljaren. SA har inte motsatt sig att det fanns slam på fastigheten vid inspektionen eller bedömningen att bostadshuset används regelbundet. Han har däremot invänt att det inte gått slam till den första tvåkammарbrunnen sedan den 5 maj 2021 utan att allt slam sedan dess gått till en slutna tank på 5 kubikmeter. Han har gett in fotografier, varav ett förefaller visa en ej nedgrävd slutna tank.

Nämnden har vidhållit att förbudet överträtts med hänvisning till att det inte kommit till nämndens kännedom att det skett några ändringar avseende avloppsanläggningen, att det vid tillsynsbesöket var slam i samtliga slamavskiljare som kontrollerades på fastigheten samt att det regelbundet, bland annat i november 2021 och i oktober 2022, enbart tömts blandslam i slamavskiljare om 4,5 kubikmeter på fastigheten.

Ovan uppgifter från nämnden, som domstolen inte finner skäl att ifrågasätta, har inte bemötts av SA. Att slam tömts från slamavskiljare på fastigheten efter den tidpunkt då allt slam enligt vad SA framfört gått till en slutna tank talar för att utsläppen till den bristfälliga anläggningen fortsatt. Den senaste tömningen, den 18 oktober 2022, skedde ungefär två veckor innan förbudet började gälla. Omständigheten att det fanns en större mängd slam i slamavskiljaren vid tillsynsbesöket flera månader senare talar för att utsläppen fortsatt även efter att förbudet börjat gälla. SA har inte lämnat någon förklaring till varför det

fanns en större mängd slam i slamavskiljaren vid tillsynsbesöket trots slamtömningen en kort tid innan förbudet började gälla eller till varför det efter den tidpunkt då han påstår att allt slam gått till en sluten tank vid två tillfällen funnits behov av slamtömning. Vid dessa förhållanden anser domstolen att nämnden med tillräcklig styrka visat att avloppsvatten fortsatt släppts ut från bostadshuset till den bristfälliga avloppsanläggningen i strid med förbudet.

Det har inte framkommit att SA saknat faktiskt eller rättslig möjlighet att efterkomma förbudet. Ändamålet med vitet har inte förlorat sin betydelse och det saknas skäl att jämka vitet. Eftersom samtliga förutsättningar att döma ut vite är uppfyllda ska nämndens ansökan bifallas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (MMD-02)

Överklagande senast den 28 september 2023.

Emma Karlsson, tingsfiskal

